

BRULLÀ

Poble rossellonès, entre Tuïr i Elna.

PRON. MOD.: *brulá* 1960 (allí mateix i pobles veïns).

DOC. ANT.: «alodem --- in com. Russil., in villa Bruliano ---» (Colle. Moreau, VII, 41: del Cart. d'Elna, fº 168); 959: *Brulano*, junt amb *Bages* (colle. Moreau); 967: *villa Bruliano* (junt amb Palaldà: Mor. x, 103; i Alart, *Cart. Rouss.* 25); 973: «villa *Bruliano*» bis (junt amb *la Salanca*, Mor. XI, 92); 976: *Bruliano* junt amb el Voló (Mor.); 981: «ab *Ebrulliano* locus in pago Ruscinnonensi» doc. del rei Lotari (*Cat. Carol.*; *Hist. Lgd.*, i Monsalv. cit. Aebischer, *Top.* 71); *Cat. Car.*, hi llegeix *Bruliano* junt amb *Ebruliano*, 211.21, 15 212.10, 310.29; 1084: *Bruliano*. (Mor. xxxiv, 73); 1128: *Brullano* (Mor. LIII, 87, cit. junt amb *Montescot*; 1132: *Bruiaño --- Bruyano*» (Albon, *Temple*, p. 37, § 48); 1135: *Villa Bruiani*, G. de *Bruiano* (Albon, *op. c.*, p. 83); 1150: «villa *Bruiani*» (Albon, *op. c.*, 20 p. 230); 1157: *Bruliano* (Alart, *Priv.* 43); 1158: *Bruliano* (Alart, *Bu. S. Agr. PyrOr.* x, 79); 1359: *Brulla* (*CoDoACA* XII, 127); 1396: *Brullà* (*CoDoACA* XII, 197); 1435 (Alart, *Doc. Ge. Hist.* 986). Ponsich. *Top.* 34, només hi afegeix alguna menció tardana.

ETIM. Com que Aebischer (*Top.* 71) no coneixia menció anterior a «ab *Ebrulliano*» de 981, suposà que venia d'un cèltic «EBURULUS, deriv. de EBURUS nom pre-romà». Es deixa desviar per una mera diplografia de copista distret que repetí dues vegades la *b* de la 30 prep. *ab*. Ara que disposem de set mencions més antigues i altres tantes de posteriors però encara medievals, veiem que la inicial *Br-* és en realitat unànime, i que Aebischer aquí, com sol passar-li, es refià acríticament de la grafia errònia d'un escriba; i era cèltic 35 fantàstic (-ULUS és llatí). *AlcM* no es decideix a acceptar-li-ho netament. A penes cal dir que també el nostre *Brullà* ve de BROGILIANUM, com aquests.

Aquest nom es repeteix en altres llocs. *Brouillac* (Dordogne), i *Breuillac* (Charente, Charente-Inf. i 40 Vienne), que com ja veié Skok, 86.94) vénen en definitiva del cèlt. BROGILOS 'bosquet', sigui directament o mitjançant un NP BROGILOS, com prefereix Dauzat (*Topon. Fr.*, p. 255). D'allí vé també l'alt-it. *Brogliano*, prov. Vicenza (Rohlf's, *ASNS* CLXXVI, 128). En fi, 45 tenim un *Brullà* menor, partida de Planès (XXIII, 132).

BRUNYOLA

Poblet, entre la Selva i el Gironès, en el cim d'un turó de poca altura, però visible i molt destacat, uns 12 k. SO. de Girona.

PRON. MOD.: *brunçola*, 1920 (a Sta. Coloma), 55 1964 i 1970 (a Sta. Coloma, a St. Martí Sapresa, i a Brunyola mateix).

DOC. ANT. 1185: *Brugnola* (Kehr, *Papsturk.* 515); 1279: *Bruneola* (Monsalv. xvii,80). 1279: E. R. de Cabrera ven el castell de *Brunyola* a Bg. de Gornau 60

«cum exhorkiis etc.» (Hinojosa, *Reg. Señ.*, 240); 1359: *Brunyola* (*CoDoACA* XII, 102); 1362: *Brunyola* (Monsalv. ib.; i Alsius, 116); 1370: «P. Steven de *Brunyola*» (*InuLC*); 1372: *Brunyola* (Monsalv. XII, 521); 1379: 5 *Castrum Bruyola* (Alsius, 116); 1691: *Brunyola* (Monsalvatje xvii, 80). Biblgr.: Jaume F. Girbal i L. Capdevila, *El Castillo de Brunyola, Memorias Hist.*, 96 pp. (Girona 1885).

ETIM. Entre les diverses idees amb què he especulat, la més natural és la suggerida per l'aspecte mateix del lloc, que he mirat tantes vegades des dels turons veïns (Estanyol, Castanyet, Anglès, Sta. Bàrbara): muntanyeta ampla, prominent i cònica, al cim de la qual hi ha el modest caseriu, i hi havia el castell (avui derruït): dim. de *bony*, *bonya* 'cim ample de muntanya' mot i acc. vivíssims a tot el nostre Pirineu occidental, i acostant-se, més a l'E. i el SE., fins prop del Gironès: *DECat* II, 92a22 ss. Així vaig raonar-ho ja, amb més detall, en el *DECat*, 338a16, 28. Com que el de *Brunyola* es un turó d'importància a penes mitjana, majorment comparant-lo amb els grossos cims que el dominen a l'O. d'Anglès-Sta. Coloma (Sta. Bàrbara, Ruscall, l'Espinau, Farners), li escau que n'hagin dit, no pas un *bony* o *bonyes* (o *monya*), sinó **Bonyola*, després alterat en *Brunyola*.

El diminutiu del masculí *bony* és justament *bunyol* (*DECat* II, 356-8), i en aquest va sorgir igualment la *r* intrusa com en *Brunyola*: amb extensió gran i no recent, per repercussió de la consonant líquida. Com ho detallo en el *DCEC* i el *DECat* 338a16-28, la forma *brunyol* en el nom del petit pastís és la popular a tot el bisbat de Girona (Empordà, Gironès, Maresme etc.). I havia de ser ja molt antiga, puix que del cat. va passar a tots els dialectes sards i a l'alguerès; i un cast. *bruñuelo* apareix ja en el S. XIV, avui expandit fins a Xile.

Al NL li fa eco el cognom *Brunyol*, que *AlcM* registra a quatre p. empordanesos i dos més de la diòcesi gironina; i jo en altres de l'Alt Emp., i el Rosselló. Cantó d'en *Brunyols* a la vila de Vinçà.

Pot fer escrúpol que la *r* sigui constant en el nom del poble ja en les mencions antigues (des del S. XII). Però fóra flac escrúpol: com que la repercussió estava lligada a la *l* del dim., només davant *-ola* es podia produir; i si en el NL apareix amb caràcter més constant que en l'apehlatiu *bunyol*, serà en part perquè els NLL estan més lliures que els apehlatius, de la pressió de la llengua comuna, i no s'hi té tan present la solidaritat de *bunyol* amb *bony* i la seva família. 50

Per aquest escrúpol, havia pensat jo en altres etimologies, que són molt menys convincents però no deixo en silenci. No hi pot haver res en comú amb el mossàrab *Bunyola* de Mall. i els andalusos *Buñuel*, *Albunyol*, que vénen de VINEOLA (com s'ha demostrat en el vol. I, s. v.); car era infundat veure en aquests noms el ll. arcaic BALNEUM, -OLUM (com creia Mz.Pi.), car aquesta forma no ha viscut mai en romànic; raó de més (ultra la geogràfica) per no pensar que *Brunyola* pugui venir d'aquí. No hi hauria cap base en